

Ustawa

z dnia 2018 r.

o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

Art. 1. W ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2047 oraz z 2018 r. poz. 650) w art. 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Odszkodowanie za szkody, o których mowa w ust. 2:

- 1) pkt 1 – może być pomniejszone o nie więcej niż 10% wartości tych szkód;
- 2) pkt 2 – może być pomniejszone o 20%, 25% albo 30% sumy ubezpieczenia w zależności od wysokości pomniejszenia wskazanej w umowie ubezpieczenia.”.

Art. 2. 1. Przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem zmiany programu pomocy dotyczącego dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą (reasekuracja).

2. Do czasu ogłoszenia decyzji, o której mowa w ust. 1, do umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy zmienianej w art. 1, oraz do dopłat do składek z tytułu zawarcia tych umów stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Dyrektor Departamentu
Prawo-Legislacyjnego
Mariusz Gorzowski

Uzasadnienie

Wprowadzenie zmiany w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich umożliwi ubezpieczenie upraw rolnych od pełnego pakietu ryzyk lub od jednego lub kilku wybranych przez producenta rolnego rodzajów ryzyka zawierających ryzyko suszy, przy zachowaniu możliwości skorzystania przez niego z dofinansowania z budżetu państwa do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia.

W projekcie zmiany ustawy proponuje się nadanie nowego brzmienia ust. 3 w art. 6 ustawy, w celu zmiany dotychczasowej regulacji dotyczącej ryzyka suszy. Nadanie w projekcie zmiany ustawy nowego brzmienia ust. 3 nie zmienia dotychczasowego udziału własnego dotyczącego innych ryzyk niż ryzyko suszy, który pozostaje na poziomie 10% wartości szkody, co ma odzwierciedlenie w pkt. 1 tego ustępu. Natomiast w pkt. 2 ust. 3 wprowadzono nową regulację, która ma na celu wprowadzenie nowego rozwiązania dotyczącego sposobu wypłaty odszkodowania w przypadku ryzyka suszy polegającego na umniejszeniu odszkodowania o 20%, 25% albo 30% sumy ubezpieczenia (zasada działania tzw. franszyzy redukcyjnej). Wprowadzenie franszyzy redukcyjnej przyczyni się do tego, że ubezpieczeniem od ryzyka suszy objęta zostanie szersza grupa gospodarstw rolnych. W związku z tym zakłady ubezpieczeń będą miały możliwość obniżenia składki ubezpieczeniowej w przypadku oferowania umów ubezpieczenia zawierających w swoim zakresie ryzyko suszy. Ponadto pozostawienie części ryzyka z tytułu strat powstałych w wyniku suszy po stronie producenta rolnego będzie czynnikiem motywującym dla nich do podejmowania adekwatnych działań prewencyjnych, mających na celu obniżenie poziomu wrażliwości upraw na niedobory opadów atmosferycznych. Zatem producent rolny będzie mógł wybrać sobie najbardziej odpowiadający sobie wariant ubezpieczenia zawierający również ryzyko wystąpienia suszy, a tym samym uzyskania odszkodowania w przypadku poniesienia strat w produkcji w wyniku suszy i odzyskania co najmniej poniesionych kosztów na tą produkcję. Zmian ta przyczyni się również do konkurencji pomiędzy zakładami ubezpieczeń oferującymi w swojej ofercie ubezpieczenie od ryzyka wystąpienia suszy. Natomiast producenci rolni otrzymają możliwość ubezpieczenia się od ryzyka suszy w zakresie jaki sobie sami wybiorą i jaki będzie im najbardziej odpowiadał, gdyż to on sam wybierze poziom umniejszenia odszkodowania (20%, 25% albo 30%).

Określony w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich program pomocy został notyfikowany w Komisji Europejskiej z terminem ważności do końca 2020 r., jako program pomocy nr SA 39562 (2014/N). Po przyjęciu przez Radę Ministrów projektu ustawy Komisji Europejskiej zostaną przesłane informacje w celu notyfikacji proponowanych zmian w programie pomocowym. Dlatego do czasu otrzymania decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem zmiany programu pomocy dotyczącego dopłat do składek z tytułu ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz częściowego dofinansowania odszkodowań wypłacanych producentom rolnym w związku z suszą (reasekuracja), producenci rolni będą mogli zawierać umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w obowiązującej ustawie. Ma to znaczenie w przypadku zawierania umów ubezpieczenia dotyczących upraw ozimych, które ubezpieczane są przez producentów rolnych po wschodach, szczególnie od ryzyka ujemnych skutków przezimowania oraz przymrozków wiosennych. W związku z powyższym wprowadzono przepis przejściowy, że po uchwaleniu projektowanej zmiany ustawy, ale jeszcze przed pozytywną decyzją Komisji Europejskiej, producenci rolni będą mogli ubezpieczać swoje uprawy ozime na starych zasadach. Zatem producent rolny, który będzie zainteresowany zawarciem umowy ubezpieczenia będzie miał taką możliwość zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, lecz może to się wiązać z wyższymi stawkami taryfowymi, jakie będą mu przedstawione przez zakład ubezpieczeń, a w konsekwencji z wyższą kwotą dopłaty do tej umowy ubezpieczenia. Pomimo tego producent rolny będzie mógł uzyskać wyższe odszkodowanie, gdyż zgodnie z obecnymi przepisami będzie ono mogło być zmniejszone o 10% wartości szkody. Natomiast w przypadku zastosowania do nowych umów ubezpieczenia poziomu umniejszenia odszkodowania (20%, 25% albo 30%), będzie niższa dopłata do składki, co i tak zapewni producentowi rolnemu uzyskanie odszkodowania z tytułu wystąpienia ryzyka suszy na zadawalającym go poziomie.

Mając na uwadze zbliżający się termin zawierania przez zakłady ubezpieczeń umów ubezpieczenia upraw rolnych w sezonie jesiennym proponuje się wejście w życie zaproponowanych w projekcie ustawy zmian z dniem następującym po dniu ogłoszenia, co umożliwi producentom rolnym zawieranie w sezonie jesiennym umów ubezpieczenia już na nowych zasadach, które dla nich będą korzystniejsze. Wejście w życie projektu ustawy z dniem następującym po dniu ogłoszenia nie stoi w sprzeczności z zasadami demokratycznego państwa prawa, a ważny interes państwa przemawia za wejściem w życie projektu ustawy w tym terminie.

Przewidziane rozwiązania są korzystne dla producentów rolnych, przede wszystkim ze względu na możliwość zawierania umów ubezpieczenia obejmujących swoim zakresem ryzyko suszy. Zatem jak najszybsze wejście w życie projektu ustawy pozwoli producentom rolnym na zawarcie takiej umowy ubezpieczenia już w sezonie jesiennym bieżącego roku. Wprowadzenie proponowanych zmian nie będzie miało negatywnego wpływu na zaufanie obywateli do państwa i stanowionego przezeń prawa.

Przedkładany projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbiningowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt ustawy został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy proces legislacyjny.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega obowiązkowi notyfikacji.

Wprowadzenie projektowanych przepisów będzie miało wpływ na działalność mikro przedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. Wprowadzenie zmian zaproponowanych w projekcie wpłynie na wzrost konkurencyjności polskich gospodarstw rolnych na rynku Unii Europejskiej. Ponadto w związku z wprowadzeniem większej możliwości ubezpieczenia upraw rolnych od ryzyka suszy z zastosowaniem z budżetu państwa dopłat do składek ubezpieczenia producenci rolni zapłacą z tego tytułu niższe składki ubezpieczenia, co będzie ich zachęcało do ubezpieczania swojej produkcji. Zatem przedsiębiorstwa te będą miały możliwość zaangażowania zaoszczędzonych w ten sposób środków w rozwój swoich gospodarstw rolnych oraz umożliwi im to wykupienia lepszej ochrony prowadzonej produkcji rolnej od ryzyka wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, w tym w szczególności od ryzyka wystąpienia suszy.

Projekt ustawy został uwzględniony w Wykazie Prac Legislacyjnych Rady Ministrów na 2018 r. pod numerem UD418.

NACZELNIK WYDZIAŁU

R. Fabiński
Robert Fabiński

DYREKTOR

Aleksandra Szelągowska
Aleksandra Szelągowska

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSEKRETARZ STANU

Rafał Romanowski
Rafał Romanowski

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jan Krzysztof Ardanowski, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Aleksandra Szelągowska, Dyrektor Departamentu Finansów, tel. 22 623 17 64, 22 623 20 21, aleksandra.szelaowska@minrol.gov.pl.</p>	<p>Data sporządzenia 23.07.2018 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac: UD418</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zmiana ustawy umożliwi ubezpieczenie upraw rolnych od pełnego pakietu ryzyk lub od jednego lub kilku wybranych przez producenta rolnego rodzajów ryzyka zawierających ryzyko suszy, przy zachowaniu możliwości skorzystania przez niego z dofinansowania z budżetu państwa do składek z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Wprowadzenie proponowanych zmian w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich umożliwi ubezpieczanie upraw rolnych od pakietu, jednego lub kilku wybranych rodzajów ryzyka zawierających ryzyko suszy, co pozwoli producentom rolnym uzyskać odszkodowanie z tego tytułu przynajmniej w wysokości umożliwiającej zwrot poniesionych kosztów produkcji. Producent rolny będzie mógł sam zdecydować jaki poziom strat w uprawach przyjmie jako swoje ryzyko i z tego tytułu nie otrzyma od zakładu ubezpieczenia, z którym zawarł umowę ubezpieczenia odszkodowania. Przeniesienie części ryzyka na producenta rolnego pozwoli zakładom ubezpieczeń na oferowanie ryzyka wystąpienia suszy w szerszym zakresie, gdyż skutki tego zjawiska nie będą ponoszone tylko przez nie, ale również i przez producenta rolnego. Natomiast producent rolny będzie miał większą motywację do zarządzania ryzykiem w swoim gospodarstwie, np. poprzez dobór odmian roślin odpornych na wystąpienie suszy lub ich nawadnianie.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Najczęściej stosowanym rozwiązaniem jest obowiązkowe ubezpieczenie od określonych rodzajów ryzyka. Obowiązek może dotyczyć wszystkich gospodarstw rolnych, np. w Grecji w zakresie ubezpieczenia upraw i na Cyprze lub tylko tych, które chcą korzystać z innych form pomocy państwa, np. z kredytów preferencyjnych (w USA, Indiach, Urugwaju, Izraelu czy Nigerii). Dotacje ze środków publicznych do stawek ubezpieczenia upraw i zwierząt stosowane są poza Polską w kilku krajach europejskich: w Portugalii, Austrii, Luksemburgu, Włoszech, Hiszpanii, Francji i Szwecji. Na rynku pojawiają się również ubezpieczenia indeksowane (*index insurances*), stosowane także w ubezpieczeniach przychodów, które są oparte o odpowiedni wskaźnik dla danego terytorium (np. gminy) - np. w Austrii.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Zakłady ubezpieczeń	Na terytorium RP działa lub może prowadzić działalność w zakresie ubezpieczeń grup 8 lub 9, tj. w grupach, które pozwalają na ubezpieczenie ryzyk wymienionych w ustawie o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich 391 podmiotów krajowych i zagranicznych. Jednakże projektowane przepisy w praktyce będą oddziaływały na zakłady ubezpieczeń, które zawrą z	Komisja Nadzoru Finansowego	Zakłady ubezpieczeń, które zawrą umowy ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich będą wypłacały odszkodowania w przypadku wystąpienia strat w uprawach rolnych lub zwierzętach gospodarskich.

	ministrem właściwym do spraw rolnictwa umowy w sprawie stosowania dopłat do składek z tytułu zawarcia z producentami rolnymi umów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. (w 2018 r. w systemie uczestniczą 5 zakłady ubezpieczeń).		
Producenci rolni	1.563 tys. gospodarstw rolnych o pow. powyżej 1 ha użytków rolnych	Powszechny Spis Rolny z 2010 r.	Projektowana ustawa powinna przyczynić się do poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych, poprzez ograniczenie ryzyka utraty przez producentów rolnych przychodów na skutek wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt ustawy będzie przedmiotem konsultacji z przedstawicielami producentów rolnych i zakładów ubezpieczeń.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST											
pozostałe jednostki (oddzielnie)											
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST											
pozostałe jednostki (oddzielnie)											
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST											
pozostałe jednostki (oddzielnie)											
Źródła finansowania											

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie spowoduje skutków dla budżetu państwa. Skutki dopłat do ubezpieczeń zostają na poziomie wykazanym w ustawie z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. poz. 2181).
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł) ceny stałe z 2018 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	Zakłady ubezpieczeń – przychody z tytułu składek ubezpieczeń (wraz z dopłatą z budżetu państwa)	0	0	0	0	0	0	0
	Gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej – koszty składek ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	0	0		0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	Gospodarstwa rolne i działy specjalne produkcji rolnej							
	(dodaj/usuń)							

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Zaproponowane w projekcie ustawy zmiany umożliwią szerszej grupie producentów rolnych na zawarcie umowy ubezpieczenia swojej produkcji z dopłatą z budżetu państwa do składki ubezpieczenia zawierającej ryzyko suszy. W związku z tym, w przypadku wystąpienia strat w prowadzonej produkcji uzyska on odszkodowanie z zakładu ubezpieczeń, co umożliwi mu uzyskanie dochodu z gospodarstwa lub zapewni środki finansowe na wznowienie produkcji, a w dalszej konsekwencji uzyskanie dochodu. Z tego tytułu zakłady ubezpieczeń mogą zebrać wyższą składkę, ale jest to trudne do oszacowania ze względu na brak wiedzy, który wariant franszyzy będzie wybierany przez producentów rolnych.
--	---

Projekt ustawy nie ma wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na obywateli i gospodarstwa domowe, a także na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwrotnej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej ustawy umożliwi utrzymanie miejsc pracy w rolnictwie.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne: rolnictwo

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Wejście w życie projektowanej ustawy powinno wpłynąć na zwiększenie ochrony ubezpieczeniowej upraw rolnych, a tym samym na zwiększenie dostępności do środków na wznowienie produkcji rolnej w przypadku szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zmiany zostaną włączone do oferty zakładów ubezpieczeń w zakresie ubezpieczenia upraw rolnych. Do Komisji Europejskiej zostanie zgłoszona zmiana do notyfikowanego programu pomocy nr SA.39562 (2014/X).

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Zakłada się, że wprowadzenie proponowanej zmiany wpłynie na zwiększenie powierzchni ubezpieczonych upraw rolnych w poszczególnych latach do wartości, jaki zostały przyjęte w poprzednich nowelizacjach ustawy, tj. dla:

- 1) roku 2018 r. – 5,0 mln ha,
- 2) roku 2019 r. – 6,0 mln ha,
- 3) roku 2020 r. – 7,0 mln ha

Powyższe oparto na założeniu, że zaproponowane w niniejszym projekcie zmiany ustawy spowodują wzrost zainteresowania producentów rolnych zawarciem umów ubezpieczenia upraw rolnych poprzez możliwość ubezpieczenia w dostępnej cenie ryzyka suszy.

Natomiast proponowana zmiana ustawy nie będzie miała wpływu na zakładaną wcześniej liczbę ubezpieczonych zwierząt.

W celu monitorowania realizacji zadania zastosowany będzie miernik - „powierzchnia ubezpieczonych upraw w stosunku do powierzchni gruntów ornych (%)”, który zakłada, że będzie kształtował się na następującym poziomie w poszczególnych latach:

- 1) 2018 r. – 36,20%,
- 2) 2019 r. – 43,40%,
- 3) 2020 r. – 50,66%.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Aleksandra Szelągowska
DYREKTOR

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
PODSIENNIKARZ STANU

Rafał Romanowski